MEZINÁRODNÍ TÝDEN POVĚDOMÍ O VÍCEČETNÝCH PORODECH

Tisková zpráva k týdnu dvojčat a vícerčat

Globálně 1,5 až 3 % živě narozených dětí tvoří dvojčata a 63 % dvojčat se rodí předčasně (<37. týden těhotenství). Z těchto dvojčat narozených předčasně se 41 % narodí late preterm (LPT), tj. mezi 34+0 až 36+6 týdnem těhotenství.

V roce 2025 se v České republice živě narodilo celkem 77 636 dětí. Jde o meziroční propad o 8 % oproti roku 2024. Podíl vícečetných porodů (dvojčat a trojčat) má v ČR dlouhodobě klesající tendenci z důvodu změn v metodách asistované reprodukce (přenášení menšího počtu embryí). Porody dvojčat se v posledních letech pohybují okolo 1,28 %. V předchozím roce 2024 se v ČR narodilo 1 023 párů dvojčat, roce 2025 okolo 900 až 950 párů.

V ČR se přibližně 80 % až 90 % dvojčat se narodí císařským řezem (SC). Zatímco u jednočetných těhotenství končí císařským řezem zhruba každý čtvrtý porod (2025–27 % skončilo SC, vzestup z 23,6 % v roce 2018) , u vícečetných těhotenství je tato operační metoda z medicínských důvodů výrazně častější.

Dvojčata jsou považována za skupinu, která je vystavena vyššímu riziku perinatálních a dlouhodobých komplikací. Rodiny s mnohonásobným porodem čelí zvýšeným duševním a fyzickým zdravotním rizikům, mezi která patří vysoce riziková těhotenství, předčasný porod, předporodní a poporodní deprese, sociální izolace, finanční potíže, problémy se školou, problémy s identitou a napětí v rodinných vztazích. Dostatek spánku je často výzvou a logistika krmení, oblékání a koupání vícečetných dětí je složitá.

Zahájení kojení u dvojčat se v literatuře pohybuje od 38 do 80 % a jakéhokoli kojení v 6. měsíci od 10 do 50 %/výlučně 8-22 %. Tyto velké rozdíly mohou záviset na kultuře kojení a přístupu ke zdravotnickým službám. Vícečetné těhotenství, i když neexistují patologické stavy spojené s velmi nízkou porodní hmotností dvojčat, může být překážkou pro kojení v nemocnici.

Mateřské mléko se doporučuje pro enterální výživu všech děti včetně předčasně narozených novorozenců a novorozenců s nízkou porodní hmotností, protože je spojeno s nízkým výskytem nekrotizující enterokolitidy (NEC), sepsí, retinopatií nedonošených dětí a lepším neurokognitivním vývojem. Přednost má vlastní mateřské mléko před mlékem z banky mateřského mléka a je spojeno s časným zahájením kojení nebo odstříkáváni během první hodiny po porodu v případě, že je dítě separováno od matky či nemocné. Cílem je dosažení produkce více než 500 ml mateřského mléka za 24 hodin do 14. dne po porodu. Tento milník je považován za kritický ukazatel toho, že matka bude schopna dlouhodobě udržet dostatečnou tvorbu mléka pro své hospitalizované dítě/děti. Výzkum potvrzuje, že **kumulativní objem mléka odstříkaný během prvních 5 dnů po porodu** má zásadní vliv na to, zda matka tohoto milníku úspěšně dosáhne.

Norské studie ukazují, že maminky předčasně narozených dvojčat jsou schopny vyprodukovat častým odsáváním až dvojnásobek mléka oproti maminkám jednoho dítěte už kolem 14. dne po porodu. A zahájení kojení je možné už od 27. gestačního týdne, pokud je dítě stabilní.

Výzkumy ukazují, že i předčasně narozené děti mají vrozenou schopnost procházet 9 instinktivními fázemi, když jsou bezprostředně po porodu v kožním kontaktu s matkou což jsou vývojové milníky, které zvyšují míru výlučného kojení, stabilizují teplotu, dýchání, akci srdeční dítěte, snižují úzkosti matek a zlepšují postoje ke kojení.Devět fází instinktivního chování u předčasně narozených dětí | Kojení.cz

Každé dítě, včetně dvojčat, pokud to stav matky a dítěte dovolí, by mělo být přiloženo k prsu do 1 hodiny po porodu a být s matkou v kožním kontaktu a zahájit klokanní péči (KMC) jako standard péče začínající ihned po narození – pro všechny děti narozené předčasně (před 37. týdnem těhotenství) nebo s nízkou porodní hmotností (pod 2,5 kg při narození která by měla trvat alespoň 8 hodin denně – včetně intenzivní péče *(WHO Kangaroo mother care A transformative innovation in health care,2023).* Silné důkazy podporují kontakt kůže na kůži po porodu jako standard péče.

Proč je to důležité?

- Předčasně narozené děti jsou v nemocnicích často separovány v inkubátorech. Výzkum dokazuje, že nepřetržitý kontakt kůže na kůži pomáhá nedonošeným dětem lépe regulovat teplotu, stabilizovat akci srdeční, nastartovat kojení a dosáhnout lepšího neurologického vývoje.
- **Tento proces by měl přispět k rané koordinaci pěti smyslů dítěte: zraku, sluchu, hmatu, chuti a čichu, stejně jako pohybu**

Klíčová fakta:

- Většina žen může kojit dvojčata se správnými informacemi a podporou
- Krmení v okamžiku, kdy vaše dítě projeví první známky hladu, pomáhá vytvořit dostatek mléka pro dvě děti
- Dvojčata můžete kojit společně nebo jedno po druhém, podle toho, co vám vyhovuje.
- Včasné získání odborné pomoci s polohováním a přisátím usnadňuje kojení.

MUDr. Anna Mydlilová
Národní laktační centrum/Laktační liga
Fakultní Thomayerova nemocnice
Praha 4
Zdroj:

1. Jonsdottir, R.B., Flacking, R. & Jonsdottir, H. Breastfeeding initiation, duration, and experiences of mothers of late preterm twins: a mixed-methods study. *Int Breastfeed J* **17**, 68 (2022). https://doi.org/10.1186/s13006-022-00507-3
2. *Chen N, Tanaka DT, Athavale K, Li L, Cotten CM, Gray KD. Early Expressed Milk Volume and Coming to Volume for Mother's Own Milk in Hospitalized Infants. J Hum Lact. 2026 Aug 3:8903344261465226. doi: 10.1177/08903344261465226.*
3. Kangaroo mother care A transformative innovation in health care. WHO, 2023 https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/367626/9789240072657-eng.pdf?isAllowed=y&sequence=1
4. Silné důkazy podporují kontakt kůže na kůži po porodu jako standard péče: Zjištění z Cochrane Review 2025 Strong Evidence Supports Skin-to-Skin Contact After Birth as Standard Care: Findings from the 2025 Cochrane Review – Healthy Children Project, Inc.